Die »Gereformeerden B" worden door Ds. M. aan ons Christenvolk derhalve voorgesteld als *vijanden van het Christelijk onderwijs*, erger nog als *verraders* van de Scholen met den Bijbel, aan wier handen men ook niet voor een gering deel het Bestuur eener vereeniging tot stichting en instandhouding van Christelijke Scholen kan toevertrouwen; zóó gevaarlijk, dat een School met den Bijbel in een streek, waarin zij eenigen invloed hebben, niet veilig is, en dat wie zulk een School steunde, gevaar zou loopen zijn geld weg te smijten.

Zie, zulk een tergende beleediging staat beneden het peil van wat voor fatsoenlijk doorgaat, en we houden ons overtuigd, dat menigeen onder hen, voor wie deze aanbeveling bestemd was, ze niet zonder verontwaardiging gelezen zal hebben.

Tegen zulk opzet, om het vuur van hartstocht weêr aan te blazen, moeten we toornen.

We zouden het echter nog aan zijn plaats en voor rekening van Ds. M. laten, zoo hij daarmee niemand anders trof dan zichzelf en de »Gereformeerden B". Maar wat erger is: door op deze wijze, voor rooveel het aan hem hangt, de Scholen in Friesland's Zuid-Oosthoek tot een speelbal van zijn kerkelijken hartstocht te maken, zou Ds. M. — waren de »Gereformeerden B" niet wijzer dan hij — de heerlijke zaak van het Christelijk onderwijs in gevaar brengen.

Nu zal dit wel niet het geval zijn. Het Bestuur der Vereeniging zal, er opmerkzaam op gemaakt, deze fatale aanbeveling wel reeds uit het collectehoekje uitgeschenrd hebben. Doch we wijzen op dit droeve feit om mêt ons zelve, alle broeders om 's Heeren wille te bidden, dat ze toch waken mogen tegen het opschieten van wortels der bitterheid en mogen doen wat in hun vermogen is, om al wat schade doen zou aan de zake des Heeren, uit te bannen. Waarlijk, het dnen van Ds. M. is geen voorbeeld ter navolging, maar ter waarschuwing.

Dit onderschrijven wij geheel.

De handelwijze van Ds. Merens is metterdaad zijner onwaardig.

KUYPER.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 8 Nov. 1895.

Acta van de Classicale Vergadering te Franeker, gehouden 3 Oct 1895.

De praeses der vorige vergadering, Ds. Nawijn, opent, nadat gezongen is Ps. 86 : 6 en gelezen 2 Tim. 4, de vergadering met gebed.

Ds. Van der Wal is naar toerbeurt praeses.

Bij het onderzoek naar art. 41 D. K. deelen de kerken van Harlingen en Sexbierum mede, dat een tuchtzaak in elk der kerken is geëindigd.

De vraag van de kerk van Franeker komt in behandeling: Hoe moet de kerkeraad handelen in zake de tucht met iemand, die afwijkt in de leer van den doop? Deze vraag werd gedaan naar aanleiding van een broeder, die den kinderdoop bestrijdt. In dit geval heeft de kerkeraad om bijgaande reden bezwaar, om den gewonen weg der censuur op te gaan, wijl hij terugdeinst, om den ban als de uiterste consequentie op dien broeder toe te passen.

Twee verschillende wegen worden aangegeven. Eenerzijds wordt geadviseerd, dien broeder niet langs den gewonen weg te behandelen, maar de kerkeraad wijze dien broeder er op, dat hij niet in den kerkverband met de Geref. kerk kan leven en geve hem den raad zijn naam te laten schrappen, of anders doe de kerkeraad dit zelf. Van een andere zijde wordt dit bestreden en geadviseerd, om den weg van tucht in te gaan, wijl de kerkeraad nog dadelijk niet aan den tweeden en derden trap der censuur toe is. De gelegenheid blijft dan voor dien broeder openstaan, om terug te keeren van zijne dwaling. De kerkeraad kan, zoo deze broeder volhardt, later altijd nog terugkomen en advies inwinnen. Met dit advies is de kerkeraad voldaan.

Classisvergadering Arnhem, 9 October 1895.

Gebruikelijke opening door Ds. A. van de Zanden, bij toerbeurt praeses.

Een kerkeraad vraagt voor de derde maal in dezelfde vacature denzelfden predikant te mogen beroepen. Na ontvangen inlichtingen heeft de Classe geen bezwaar.

Een lid eener kerk heeft gevraagd, geregeld toegang te mogen hebben tot de kerkeraadsvergaderingen. De Classe verklaart, dat de kerkeraad een gedeelte van de vergaderingen publiek mag houden, maar zorg te dragen heeft, dat hetgeen niet publiekelijk behandeld mag, ook niet op het publieke gedeelte der vergadering besproken worde.

Eene kerk heeft groot bezwaar tegen de tegenwoordige regeling der collecten voor Emeriti enz. en wil meer de Hulpbehoevende kerken op den voorgrond doen treden. Deputaten voor Emeriti enz. zullen zelven op de volgende Classe met een voorstel komen.

»Hoe te handelen met een lidmaat, die zijn kind door een predikant uit een scheurkerk heeft laten doopen?" Hierop geeft de Classe haar advies, na eerst alle noodige bijzonderheden omtrent dien doopvader vernomen te hebben.

De Classis besluit, Dr. Wagenaar en Ds. Van Schelven te deputeeren, om in samenwerking met de kerken in de Betuwe, voor zoover die tot deze Classe behooren, een ontwerp-regeling daar te stellen, om de Betuwe te bearbeiden.

Kort verslag van de Vergadering der Classis Meppel, gehouden te Meppel den 29sten October 1895.

De vergadering wordt geopend op gebruikelijke wijze door Ds. G. van Halsema, praeses der vorige vergadering. Naar toerbeurt is Ds. H. van der Veen van Ruinerwold c. a. praeses.

Op het ten einde brengen van een te Hoogeveen bestaand geschil tusschen enkele broeders, in welke zaak de Classis reeds vroeger een besluit nam, wordt door de Classis bij de afgevaardigden van kerk B te Hoogeveen ten sterkste aangedrongen.

De kerkvisitatores lezen een op schrift gesteld rapport voor, en reiken dit over om in het archief bewaard te worden, waarvoor hun dank wordt gezegd.

Het onderzoek overeenkomstig Art. 41 der D. K. brengt aan 't licht, dat de zaak der ineensmelting tusschen de kerken A en B te Meppel goeden voortgang heeft, en tevens dat niet alleen te Meppel, maar ook in andere kerken verschijnselen worden waargenomen, die verblijdend zijn en behooren te stemmen tot dank aan den getrouwen Verbondsgod.

Voorts wordt er nog een onderzoek ingesteld naar de ineensmelting der kerken te Hoogeveen, waaruit blijkt, dat deze zaak helaas op het doode punt is gekomen. Beide kerken worden opgewekt, om het goede voorbeeld der kerken te Meppel en op andere plaatsen te volgen, en de afgevaardigden van voornoemde kerken ernstig geraden, deze zaak opnieuw op hunne kerkeraden te brengen.

Verslag der Classicale Vergadering te Groningen, 31 October 1895.

Ds. T. Bos als praeses opent de vergadering. Als rapporteur eener commissie, vroeger door de Classe aangewezen in zake de bezwaren van een der ouderlingen tegen Art. 36 der Nederl. Geloofsbelijdenis, leest Ds. T. Bos een uitvoerig rapport voor. De Classe besluit afdrukken van dit rapport aan de kerkeraden te zenden, met uitnoodiging om wenken of bezwaren in te brengen bij de commissie vóór 25 December. De commissie wordt gecontinueerd.

Eenige vraagt uitspraak van de Classe omtrent Art. 27 der Dordtsche Kerkorde: n.l. of dit artikel, wat het aftreden der ambtsdragers betreft, gegrond is op Gods Woord, óf in strijd met het karakter van het ambt? Na uitvoerige discussie wordt besloten eene commissie te benoemen, om in deze zaak de volgende vergadering voor te lichten. Als commissie worden aangewezen Ds. Karssen, Teves en Westerhuis.

Alg. kas voor Emer. pred., pred. wed. en weezen.

Gemachtigd door de Generale Synode te Dordrecht 1893, komen Deputaten der Algemeene Kas tot de Gereformeerde Kerken in Nederland, met het dringend verzoek, eene *derde* collecte ten behoeve dier Kas nog in dit jaar te willen houden, en deze collecte vóór 31 Dec. '95 te willen opzenden aan den Deputaat hunner provincie.

Op 1 Oct. j.l. moest de Penn. der Kas *f* 3000 meer uitkeeren, dan hij ontving.

Daarmede, meenen Deputaten, is de aanvraag om een derde collecte volkomen gerechtvaardigd. Mogen ditmaal *alle* kerken deze derde collecte houden; 't zou Deputaten en niet 't minst den Penningmeester hartelijk verblijden!

Namens Deputaten voorn.,
A. v. d. Sluys, *Praeses*,
H. Brink, *Scriba*,
Nov. 95. G. Brugsma, *Penn.*

Voor Kinderen.

DE WAGENMAKER.

XII.

Een duurgekochte zegepraal.

Intusschen werd het gevecht op de brug steeds heviger. Niemand dacht aan wijken. Telkens drongen van achteren mannen op en traden in de plaats van hen, die den moorddadigen strijd moesten opgeven. Vooral werd de kamp gevaarlijk op dat gedeelte der brug 't welk geen leuning meer had. Met lansen en zwaarden bestookte men elkaar van weerszijden.

Klaus en zijn strijdmakkers hadden een moeilijken post. Bijna geen van hen was meer ongedeerd. Vlak naast den wagenmaker stortte een burger dood neer, door een steek met een speer getroffen. Doch in 't volgende oogenblik tuimelde de keizerlijke voetknecht, die de wond had toegebracht, zelf zwaar gekwetst ter aarde. Het zwaard in de gespierde vuist van den wagenmaker had hem neergeveld.

De burgemeester, die overal tegelijk scheen te wezen, droeg zorg dat er geen verwarring ontstond. Hij liet de dooden en de gewonden wegvoeren (voor welke laatsten de vrouwen vooreerst te zorgen hadden), moedigde de mannen aan tot den strijd en hield op allen 't oog. Eindelijk, op het oogenblik dat hem gunstig scheen, beval hij tegelijk van twee zijden op den vijand van den oever los te branden. De burgers, meest geoefende schutters, troffen raak, zoo zelfs dat de Spanjaard een oogenblik ontzet terugweek.

Een luid gejuich ging onder de verdedigers op. »Vooruit!" riep Klaus die, schoon op drie plaatsen gewond, zijn post niet had willen verlaten, »de vijand wijkt; wij winnen!"

Dat was generaal Vives te veel. Hij baande zich met geweld een weg door 't gedrang naar de brug, vloekend en tierend over den langen duur van den strijd.

»Zijt gij soldaten?" riep hij den voorsten toe; »laat gij u door dien handvol burgers tegenhouden? Ik zal u voorgaan, en we zullen...."

Doch eer hij kon uitspreken, reuilen twee Spaansche soldaten, die wel begrepen dat zoolang Klaus stand kon houden, de strijd geen eind zou nemen, met gevelde lansen vooruit. Zij zouden, 't kostte wat het wilde, dien man onschadelijk maken, wiens kracht niet scheen uit te putten. Woedend ijlden ze op hem toe. Doch Klaus zag het. Zonder een oogenblik te aarzelen springt hij vooruit, tusschen de speeren door, grijpt met elke hand een vijand en smakt beiden tegen den grond. Maar nu valt hij zelf door den schok, en dat juist op 't gevaarlijkst gedeelte der brug. Nog een oogenblik, en alle drie storten in de rivier!

Een schreeuw van ontzetting ging onder de Constansers op. Maar evenzoo een kreet van verbazing onder de keizerlijken, toen zij de klokke daad van dien eenen man aanschouwden. Van weerszijden sprongen er mannen te water om de drenkelingen te redden. Een oogenblik was alle strijd vergeten. Tien, twintig handen grepen naar Klaus en zijn aanvallers...

't Was of ontzetting den vijand had aangegrepen. De Constansers daarentegen werden met nieuwen moed bezield toen zij hun medeburger zoo zagen strijden. Ze waren niet meer te houden. Zijn geest scheen in alle gevaren. Zonder te letten op picken, zwaarden en musketten stormden zij de brug verder op, tegen den vijand in. Daartegen waren de keizerlijken niet bestand, de voorsten sloegen in verwarring op de vlucht. Wel trachtte de generaal hen tegen te houden, maar vergeefsch. Hij werd omvergeworpen. Al meer en meer nam het gedrang toe naar de zijde van Petershuizen, tot het eindelijk alles in wilde vaart meesleepte. Heel het Spaansche leger sloeg op de vlucht.

Een luid vreugdgeschreeuw hieven de Constansers aan, toen zij den gevreesden vijand voor hen zagen vluchten. Al wat nog de wapenen voeren kon zette hem na. Zij, die vuurwapenen hadden, haastten zich vooruit, en menig kogel trof nog onder de aftrekkende vijanden, zooals bleek uit de dooden en gewonden, die men op den weg naar de poort van Petershuizen vond liggen. De mannen uit de voorstad hadden voor den eersten aanval, gelijk we zagen, moeten wijken. Die nog konden kwamen nu te voorschijn, en keerden zich met de Constansers tegen den vluchtenden vijand. 't Was of de keizerlijken én den moed én de besinning verloren hadden. Ruiters en voetvolk renden ordeloos dooreen, en haastten zich de poort uit te komen, wat echter lang niet allen gelukte. Van alien kant drongen de Constansers op hen aan, en bestookten de vluchtenden zooveel zij konden. Eerst op bijna een uur buiten de stad gaven de verdedigers de vervolging op. Vermoeidheid en ook 't gemis van paarden dwongen er hen toe.

't Was een wonderlijke avond, welke volgde op dien dag van beroering, benauwdheid en strijd. Hier hoorde men gejuich over de behaalde zegepraal, en stonden op straat groepjes elkander te vertellen van de groote gebeurtenissen van den dag, of liepen, liederen zingende, volgens landsgewoonte, door de straten. Niet weinigen bezochten het tooneel van den strijd, waar het pas zoo woelig was geweest, en nu alles zich weer even kalm vertoonde, terwijl de maan zich spiegelde in de zilveren wateren van den Rijn. Alleen de gebroken brugleuning getuigde van den fellen kamp die had plaats gehad. Toch was 't op de brug vol van menschen, die óf naar Petershuizen óf naar Constanz gingen, om te hooren hoe het daar was toegegaan. Aan eten en drinken was dien dag weinig gedacht. Thans had men in der haast nog iets genuttigd. Doch de meesten die 't even konden doen, bevonden zich op straat. Zelfs de kinderen schenen dien avond geen bedtijd te hebben. Trouwens, er was ook veel ongewoons te zien.

Eerst waren de gewonde vijanden die men op de brug en in de voorstad vond, weggebracht naar een vertrek in het raadhuis, waar de geneesheeren hen kwamen verbinden. Toen had men de dooden weggebracht. Overal op de straat lagen pieken, sabels, helmen en ander wapentuig. De een nam dit, de ander dat mee, om 't als een aandenken te bewaren.

Maar te middden van al die drukte en het gejuich, was er ook veel treurigheid. Meer dan één huis was gesloten, wijl er een doode was, wijl man of zoon, die dien morgen nog gezond en wel ter kerk ging, nu daar nederlag, door den vijand geveld. Elders weer zat een huisvrouw, een moeder of een zuster bij het ziekbed, waarop een gewonde nederlag, die alle zorg en verpleging vereischte, terwijl men angstig zich afvroeg, of hij er weer wel van zou opkomen. En terwijl allen God dankten, die het gevaar voor de stad en voor den vrijen loop van het Woord der waarheid had afgewend, ging tegelijkertijd uit menig hart een rouwklacht op, of een bede, dat de Heere genezing mocht geven en de vrees beschamen. En 't bleek ook hier weer, hoe elke oorlog, ook al wint men het, een verderfelend kwaad en een verwoesting in 't land brengt. Gelukkig, daar komt een tijd dat de volken geen oorlog meer zullen leeren.

Maar hoe was het met Klaus gegaan? vraagt misschien de lezer. Dat zullen we hooren.

CORRESPONDENTIE.

A. W. S. te L. We zullen gaarne beproeven antwoord te geven. Dat er geen teekens in den brief staan is wel jammer, maar daar moeten we dan ook maar eens over spreken. Eén teeken staat er toch alvast in; de verdere komen wel.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

Beroepen: Lodi (N.-Amer.), J. Contant te Biezelinge (cl. Goes). — Bunschoten c. a. A. J. Bakker te Emlichheim (graafschap Bentheim). — Hollandscheveld (cl. Koevorden), J. Dekker Hzn. te Wezep (bij Kampen). — Charlois (Rotterdam), T. H. Woudstra te Leiderdorp (Zuid-Holland). — Nijkerk op de Veluwe, W. Ringualda te Oudewater.

Aangenomen: Oosterbeek, G. de Braal te Kralingen.

Bedankt: Kuipe, M. Wijnia te Oudemirdum c. a. — Oost-Zaan (cl. Edam), J. C. Raamsdonk te Veere (cl. Middelburg). — Sprang (cl. 's-Hertogenbosch), E. J. de Groot te Koudekerke (cl. Middelburg). — Middelharnis, D. Kolijberg te Barneveld c. a. — Axel B en Rozenburg, H. R. Nieborg te Reeuwijk c. a. — Aalten B, G. Vlug te Barendrecht. — Vianen, A. Middelkoop te Nijkerk op de Veluwe. — Gameren (cl. Tiel), R. Loman te Herwijnen. — Borger (cl. Assen), A. Geuchies te Munnikezijl (Gron.)

Nederlandsche Hervormde Kerk.

Beroepen: Drachten, W. Lammers te Rijsoord (gem. Ridderkerk). — Randwijk, H. Doornveld te Wierden. — Gouda en Maassluis, C. B. Oorthuijs te Katwijk aan Zee. — Est (bij Geldermalsen), E. Janzen te Minnertsga. — Wouterswoude, C. Broekhuizen te Oostrum. — Loon op Zand (toez.), J. Boss te Hedel. — 's-Gravenmoer, J. C. Tersteeg J.Hz. te Bergen op Zoom. — Kolham (toez.), J. Vinke te Gramsbergen. — Egmond aan Zee, R. Blauw, cand. te Elst (Betuwe). — Harlingen, J. G. P. Muller te Nunspeet. — Drogeham, J. C. S. Locher te Birdaard c. a. — Stellendam, A. ten Have te Polsbroek. — Hoogland, D. van Krevelen te Hoogvliet c. a. — Hollandscheveld, J. H. Gunning E.Bzn. te Leersum.

Aangenomen: Meersen, D. C. Nijhoff te Vechel. — Hasselt, H. C. Lambers te Rijperkerk. — Wedde, J. Cremer, cand. — Terwispel, J. A. Bruins, cand. — Westerlee, J. H. de Muink Keizer te Vlachtwedde. — Rauwerd, T. S. van der Leij te Tjalleberd en Gersloot.

Bedankt: Ochten (bij Tiel), G. Giesen te Leusden (bij Amersfoort.) — Sprang, E. J. de Groot te Koudekerke (Zeeland). — Wilnis, C. Bouthoorn te Groot-Ammers. — Aalten, H. Waardenburg te Ijtens. — Wageningen, A. Meerkuk te Groningen. — Gorinchem, G. Nijhuis te Veenendaal. — Middelburg (vac.-L. Heldring), G. Mansvelt te Scherpenzeel. — Waarde (cl. Goes), J. H. Gunning G.Bz. te Leersum. — Akkerwoude, D. J. van Brummen te Haskerhorne. — Delft, G. J. A. Junker te Kralingen. — Lunteren, P. Bokma te Bruinisse. — Appelscha, C. van Dis te Silvolde (gem. Wisch).

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

NIEUW KERKGEBOUW te BREDA.

Ingekomen bij ondergeteekende: Van J. T. te Sassenheim *f* 2; van Ds. E. v. d. K. te Maasland *f* 1; van Ds. J. B. te Amersfoort *f* 5; van J. S. te Heinkenszand *f* 2; van J. S. te St. Anna Parochie door Ds. J. F. *f* 2.

Hartelijk dank aan den Heere en de milde gevers. Mocht het den Koning der kerk behagen nog vele harten week te maken voor den nood van Breda.

Broeders en Zusters, óók Noord-Brabant ligt nog voor rekening van Nederland wat de geestelijke zorg betreft: helpt dus Breda, opdat van daar uit het heerlijk Evangelie zich kan uitbreiden, trots on- en bijgeloof.

De Penningm. der Geref. kerk te Breda,
P. K. VAN BOON.

Breda, 4 November 1895.

BUSTES in PLASTIEK.
LUTHER en CALVIJN,
formaat 32 × 33, *f* 5.— per stuk.
Is. da Costa en Mr. G. Groen v. Prinsterer,
formaat 24 × 14, *f* 3.— per stuk.
Boekhandel van B. VAN DER LAND,
Amsterdam, Rembrandtplein 18.

P. VAN EIJK.
Firma JOHANNES KRAMER & Co.,
DAM 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO 1/2 pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.
Directeuren te GRONINGEN:
M. BROUWER en F. DIJKSTERHUIS, Oude Boteringestraat K. 112.
Hoofdagent te Amsterdam:
L. VAN DER VIJGH, Keizersgracht bij de Leidschegracht 409.
Generaal-Agenten: J. GROENEVELD Fz. te Sneek, voor de Prov. Friesland.
L. VAN DUK Jz. te Meppel, „ „ „ Drenthe en Overijsel.
M. I. CHEVALLIER te Ermelo, „ „ „ Gelderland en Utrecht.
J. SCHIPPERS te Vlaardingen, „ „ „ Z.-Holland, Zeeland en N.-Brabant.
Rechtskundige Adviseurs: Mrs. HEEMSKERK en VAN LENNEP.
Advocaten en Procureurs te Amsterdam.
Solide personen met prima referentiën kunnen als Correspondenten in aanmerking komen.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, verscheen:
In de Schaduwe des Doods.
Meditatiën voor de Krankenkamer en bij het Sterfbed,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Prijs f 1.90. In stempelband f 2.40.

De 9de Druk is verschenen van:
NEERBOSCH' Goedkoope Psalmboekjes,
welke door helderheid van druk en nette afwerking uitmunten. Prijs gecartonneerd 22½ Cent, in linnen gebonden 35 Cent.
In elken Boekwinkel verkrijgbaar.

EXCELSIOR.
Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Jongelingschap en Volk
ONDER REDACTIE VAN
A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.
Prijs per jaargang (12 Nrs. à 16 pag. en 12 Nrs. à 8 pag.) f 3.50.

Inhoud van het No. van 7 November 1895: **Een bescheiden verzoek. — Twee woorden uit één mond. — Een jeugdige Christenheld.** (Met plaat). — **Een reis op Madagaskar. — Nog iets uit het leven van Engelands grootsten prediker. — Jacobus Revius. — Onmacht.** (Gedicht). — **Boken en schoolmeester. — Uit het leven. — Onze leestafel. — Vragenbus. — Prijsvragen. — Ned. Jongelingsverbond.**
Amsterdam. HÖVEKER & ZOON.

DE ZONDAGSSCHOOL.
WEEKBLAD onder Redactie van A. J. HOOGENBIRK.
Per jaargang franco per post f 2.50.

Inhoud van het Nr. van 6 November 1895: **Onderwerp voor 17 November. — Kinderen en onderwijs. — Bileam. — Het Pascha. — Boekbeoordeeling. — Advertentiën.**
Amsterdam. HÖVEKER & ZOON.

Door onedele concurrentie genoodzaakt, bied ik een klein getal van
H. E. GRAVEMEIJER,
Gereformeerde Geloofsleer,
21 dln. in 3 sterke nette banden, met vergulde ruggen, TE KOOP aan voor den
Spotprijs van f 8.—
per Ex. Zoolang de voorraad strekt, na ontvangst van postwissel à *f* 8.25 franco per post, door A. FISSCHER, Boekhandel, *Utrecht.*
Onmisbaar Handboek voor ieder die de Gereformeerde leer wil kennen. Een ieder haaste zich; 't getal is niet groot.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, kwam van de pers:
De Christus en de Sociale nooden
EN
DEMOCRATISCHE KLIPPEN,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Prijs *f* 0.30; 25 Ex. *f* 6.25; 50 Ex. *f* 10.—; 100 Ex. *f* 15.—; 500 Ex. *f* 62.50.

Door den Uitgever F. P. D'HUIJ, te *Middelburg*, wordt steeds met **goed succes gedebiteerd** de
Schriftverklaringen
DOOR
Dr. H. F. KOHLBRÜGGE.
Deze verschijnen om de 14 dagen, in afleveringen van 12 pag. druks: prijs **3 Ct.**, franco per post **4 Ct.** Van de reeds verschenen afleveringen worden gaarne op aanvrage één of meer Ex. ter kennismaking toegezonden.
De inteekening is opengesteld bij alle Boekhandelaren en bij den Uitgever.

Voor slechts
3 GULDEN
per stuk, verzend ik een van mijne alom bekende beste
Concert-Trek Harmonika's „Hollandia"
groot en stevig vervaardigd, met 2-korig orgelmuziek en open nikkel-claviatuur. Deze is met een nikkelstaaf belegd, vandaar zeer luide muziek. (Dus geen claviatuur-bedekking meer als vroeger). In weerwil van deze voordeelen nog dezelfde prijs, 10 toetsen, 20 dubbele tonen, 2 bassen, 3 registers, 2 sluitingen, 2 dubbele blaasbalgen (3 balgen), daardoor groote blaasbalg, iedere hoek is van een metalen rand voorzien. De tonen zijn uit het beste materiaal. Discant wondervol. Grootte 35 centimeter (werkelijke groote prachtinstrumenten). Ieder instrument wordt zonder gebreken en goed gestemd uit de fabriek verzonden. De verpakkingskist kost niets. Porto 60 cents. Mijne beroemde methode voor zelfonderricht gratis. Ik waarschuw voor reclame van kleine handelaars, die dikwerf den tekst en den vorm mijner advertentien nabootsen. Een feit is het, dat men bij het oudste en grootste handelshuis steeds het beste en goedkoopste koopt. Men bestelle derhalve bij het grootste
WESTDUITSCHE HARMONIKA-EXPORTHUIS van
HEINR. SUHR,
te NEUENRADE, in Westfalen.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ.
Voorheen J. J. ARND en ZONEN.